

USHTRIA

Viti i 75-të i botimit Nr. 40 (827792)

Botim Qendror i Ministrisë së Mbrojtjes

E premte, 7 Tetor 2022

Gjeneral brigade Arben Kingji, mori pjesë në takimin e 10-të të Iniciativës "Defence Cooperation Initiative"

Shefat e Shtabeve të Përgjithshëm të: Shqipërisë, Austrisë, Hungarisë, Italisë, Kroacisë, Malit të Zi dhe Sllovenisë, morën pjesë në takimin e 10-të të Iniciativës "Defence Cooperation Initiative" (DECI), të zhvilluar në Lubjanë, Slloveni. Takimi u përshëndet nga ministri i Mbrojtjes slloven, z. Marjan Šarec, i cili u uroi mirëseardhjen gjithë pjesëmarrësve. Takimi i 10-të të Iniciativës DECI, i drejtuar nga

shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FA-së të Italisë, admiral Giuseppe Cavo Dragone, në rolin e vendit drejtues të Iniciativës, së bashku me shefin e Shtabit të Përgjithshëm të FA-së të Sllovenisë, gjeneralmajor Robert Glavaš, në cilësinë e kryetarit të delegacionit të vendit pritës, vijoi punimet me disa prezantime, me qëllim njohjen e pjesëmarrësve në këtë takim mbi arritjet e deritanishme të kësaj nisme si dhe zhvillim

met e pritshme në të ardhmen. Shefat e Mbrojtjes, pjesëmarrës në këtë takim, në fokus të diskutimeve të tyre kishin stabilitetin në rajonin e Ballkanit; ngritjen e kapaciteteve ushtarake, trajnimin dhe mundësinë e bashkëpunimit në projektet e përbashkëta; iniciativat e NATO-s dhe BE, në kuadër të rritjes së bashkëpunimit dhe shtimit të kontributeve në Aleancë dhe në Bashkimin Europian... >>> faqe 2

"Adrion" (Adriatic - Ionian Initiative)

Ministri Peleshi: Shqipëria do të angazhohet fuqishëm për të ofruar një mjedis të sigurt dhe stabilitet më të gjerë në Ballkanin Perëndimor dhe hapësirat e përbashkëta detare

Gjeneral brigade Ylli Pulaj, mori pjesë në Simpoziumin e 2-të të Komandantëve të Forcave Ajrore të vendeve të NATO-s

Komandanti i Forcës Ajrore, gjeneral brigade Ylli Pulaj, mori pjesë në Simpoziumin e 2-të të Komandantëve të Forcave Ajrore të vendeve të NATO-s për vitin 2022 (NATO Air Chiefs' Symposium (NACS 2022)), i cili u zhvillua në Komandën Ajrore të Aleancës, në Ramstein, Gjermani. Qëllimi i takimit ishte diskutimi i çështjeve aktuale dhe ndarja e perspektivave mbi fuqitë ajrore dhe hapësinore nën temën "Building the New Normal", për angazhimin e forcave ajrore të Aleancës në përpjekje...

Faqe 2

Përfundon kursi SAR dhe Bording në Qendrën Stërvitore Pashaliman

Në Qendrën Stërvitore Pashaliman ka përfunduar kursi SAR dhe Bording, i cili u zhvillua në një periudhë dyjavore dhe morën pjesë pesë kursantë. Pjesa e trajnimit u realizua në dy faza teorike mbi njohuritë e SAR dhe Bording, gërshetuar këto në veprime praktike, të cilat u zhvilluan dhe në det sipas detyrave që kryen ekuipazhi i anijeve të Forcës Detare. Kursantët gjatë kësaj periudhe kanë treguar disiplinë të lartë dhe korrektësi në zbatimin e rregulloreve të Forcave të Armatosura...

Faqe 4

Liriku që iku para kohe nga kjo jetë...

Arben Duka ka lindur më 5.12.1957 në Labovë të Gjirokastrës. Ka mbaruar Akademinë Ushtarake dhe Universitetin Aleksandër Xhuvani. Ka lënë pas ndarjes nga jeta (14 dhjetor 2021), ndoshta biografinë më të pasur letrare dhe artistike në vend. Është autor i mbi pesëdhjetë vëllimeve poetike të botuara e të ribotuara gjer në pesë herë. Është bashkautor në rreth tre mijë këngë të të gjitha zhanreve, duke filluar qysh nga viti 1974. Ka dhjetëra çmime si autor dhe bashkautor në gjininë e këngës, ku spikasit shtatë çmime të para në Festalet Kombëtare të këngës në Radio Televizionin Shqiptar...

Faqe 7

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm, gjeneral brigade Arben Kingji, mori pjesë në takimin e 10-të të Iniciativës “Defence Cooperation Initiative”

Shefat e Shtabeve të Përgjithshëm të: Shqipërisë, Austrisë, Hungarisë, Italisë, Kroacisë, Malit të Zi dhe Sllovenisë, morën pjesë në takimin e 10-të të Iniciativës “Defence Cooperation Initiative” (DECI), të zhvilluar në Lubjanë, Slloveni.

Takimi u përshëndet nga ministri i Mbrojtjes sloven, z. Marjan Šarec, i cili u uroi mirëseardhjen gjithë pjesëmarrësve.

Takimi i 10-të i Iniciativës DECI, i drejtuar nga shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FA-së të Italisë, admiral Giuseppe Cavo Dragone, në rolin e vendit drejtues të Iniciativës, së bashku me shefin e Shtabit të Përgjithshëm të FA-së të Sllovenisë, gjeneralmajor Robert Glavaš, në cilësinë e kryetarit të delegacionit të vendit pritës, vijoi punimet me disa prezantime, me qëllim njohjen e pjesëmarrësve në këtë takim mbi arritjet e deritanishme të kësaj nisme si dhe zhvillimet e pritshme në të ardhmen.

Shefat e Mbrojtjes, pjesëmarrës në këtë takim, në fokus të diskutimeve të tyre kishin stabilitetin në rajonin e Ballkanit; ngritjen e kapaciteteve ushtarake, trajnimin dhe mundësinë e bashkëpunimit në projektet e përbashkëta; iniciativat e NATO-s dhe BE, në kuadër të rritjes së bashkëpunimit dhe shtimit të kontributeve në Aleancë dhe në Bashkimin Europian.

Gjeneral Kingji, në fjalën e tij në këtë takim e përshkroi Iniciativën si mjaft të rëndësishme për bashkëpunimin në rajon dhe më gjerë. Ai vlerësoi përpjekjet e vendeve të DECI-it si një nismë e rëndësishme rajonale që rrit bashkëpunimin ushtarak të vendeve të Ballkanit Perëndimor për të përbushur aspiratat kombëtare për paqe, prosperitet dhe integrim euroatlantik. Në përfundim të takimit u nënshkrua “Deklarata e Përbashkët” nga shefat e Shtabeve të Përgjithshme të vendeve të Iniciativës DECI.

Shefat e Mbrojtjes, pjesëmarrës në këtë takim, në fokus të diskutimeve të tyre kishin stabilitetin në rajonin e Ballkanit; ngritjen e kapaciteteve ushtarake, trajnimin dhe mundësinë e bashkëpunimit në projektet e përbashkëta; iniciativat e NATO-s dhe BE, në kuadër të rritjes së bashkëpunimit dhe shtimit të kontributeve në Aleancë dhe në Bashkimin Europian.

Ceremoni gradimesh në KFOR

Në ambientet e Komandës së KFOR-it, në “Camp Film City” – Prishtinë, si dhe në ambientet e RC-W, Pejë, u zhvillua ceremonia e dhënies së gradave për efektivin oficerë, në mbështetje të pikës 4, të nenit 102, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, të ndryshuar, të ligjit nr. 64/2014, “Për pushtetet dhe autoritetet e drejtimit e të komandimit të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar, si dhe ligjit nr. 54/2014, “Për karrierën ushtarake në Forcat e Armatosura të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar.

Në ceremoninë e gradimit mori pjesë i gjithë kontingjenti ushtarak dhe civil shqiptar që shërben në KFOR. Në përfundim të ceremonisë, kolonel Mehmeti, si SNR i Republikës së Shqipërisë në KFOR, i uroi ushtarakëve të graduar suksese të mëtejshme në karrierën e tyre dhe të përfaqësojnë sa më denjësisht figurën e ushtarakut shqiptar në postet e KFOR-it, ku ata shërbejnë.

Ministri i Mbrojtjes Niko Peleshi mori pjesë në Ministerialin e Mbrojtjes në kuadër të Iniciativës "Adrion", që u zhvillua në Venecia, Itali

Ministrat e mbrojtjes vlerësuan rëndësinë e Iniciativës "Adrion" (Adriatic - Ionian Initiative), si një shembull i suksesshëm i bashkëpunimit rajonal, bazuar në gjithëpërfshirjen, vlerat e përbashkëta si dhe orientimin e interesave të përbashkëta për garantimin e sigurisë dhe stabilitetit në zonën Adriatiko-Joniane. Vëmendje e veçantë iu kushtua rëndësisë së ndërveprimit dhe bashkëpunimit ndërmjet forcave detare të kësaj iniciative, me qëllim rritjen e sigurisë detare, asistencës humanitare, kërkimshpëtim, ndërtimit të kapaciteteve si dhe mbështetjen e operacioneve të NATO-s dhe BE-së në zonën e "Adrion".

Gjatë fjalës së tij, ministri Peleshi u shpreh se Ministria e Mbrojtjes dhe Forca Detare e vendit tonë është gjithmonë me e angazhuar në forcimin e bashkëpunimit në rajon me qëllim përballimin e sfidave aktuale dhe në të ardhmen, promovimin e stabilitetit rajonal, sigurisë dhe paqes: "Shqipëria do të angazhohet fuqishëm për të ofruar një mjedis të sigurt dhe për stabilitet më të gjerë në Ballkanin Perëndimor dhe hapësirat e përbashkëta detare. Iniciativa "Adrion" është një nga mekanizmat që po kontribuon në këtë objektiv. Pellgu Adriatik-Jon është një mjedis gjithnjë e më i aksesueshëm për të gjitha llojet e aktiviteteve malinje dhe është një nga pikat më të ndjeshme të tranzitit dhe infiltrimit në zemër të Europës. Prandaj, bashkëpunimi ynë rajonal duhet të jetë në nivelin më të lartë, për t'i ofruar siguri dhe stabilitet popullit tonë. Shqipëria dhe Forca e saj Detare janë gjithmonë të përkushtuara për të çuar më tej bashkëpunimin në

Ministri Peleshi: Shqipëria do të angazhohet fuqishëm për të ofruar një mjedis të sigurt dhe stabilitet më të gjerë në Ballkanin Perëndimor dhe hapësirat e përbashkëta detare

rajon. Ne të gjithë duhet të vazhdojmë të luajmë një rol aktiv, duke adresuar sfidat e sigurisë, si dhe çështjet e prosperitetit ekonomik dhe stabilitetit politik. Kjo mund të bëhet vetëm duke punuar së bashku", - theksoi ministri Peleshi.

Në Venecia, po në kuadër të nismës "Adrion", po mbahet edhe "Simpoziumi Rajonal i Fuqive Detare", në të cilin marrin pjesë komandantët e forcave detare të vendeve anëtare të kësaj iniciative. "Adrion" është një iniciativë, e cila ka si qëllim bashkëpunimin ndërmjet Forcave Detare të Shqipërisë, Kroacisë, Greqisë, Italisë, Malit të Zi dhe Sllovenisë.

TAKIMI

Komandanti i Forcës Ajrore, gjeneral brigade Ylli Pulaj, mori pjesë në Simpoziumin e 2-të të Komandantëve të Forcave Ajrore të vendeve të NATO-s për vitin 2022 (NATO Air Chiefs' Symposium (NACS 2022)), i cili u zhvillua në Komandën Ajrore të Aleancës, në Ramstein, Gjermani. Qëllimi i takimit ishte diskutimi i çështjeve aktuale dhe ndarja e perspektivave mbi fuqitë ajrore dhe hapësirë nën temën "Building the New Normal", për angazhimin e forcave ajrore të Aleancës në përpjekje për parandalim dhe mbrojtje, nisur nga situata aktuale në Ukrainë.

Takimi u zhvillua nën drejtimin e gjeneral James B. Hecker, i cili në fund të korrikut mori drejtimin e Komandës Ajrore Aleate dhe Komandës së Forcave Ajrore të SHBA-së për Europën dhe Afrikën.

"Simpoziumi i Shefave Ajror të NATO-s është një traditë e krijuar prej kohësh për diskutime të hapura dhe të sinqerta midis liderëve të fuqive ajrore dhe hapësirë nga NATO dhe vendet anëtare partnere", - tha gjenerali Hecker. "Nën temën gjithëpërfshirëse 'Ndërtimi i Normales së Re', ne kemi ndarë perspektiva dhe

Komandanti i Forcës Ajrore, gjeneral brigade Ylli Pulaj, mori pjesë në Simpoziumin e 2-të të Komandantëve të Forcave Ajrore të vendeve të NATO-s për vitin 2022

kemi diskutuar qasjen tonë të përbashkët ndaj sigurisë", - shtoi gjenerali Hecker. "Përpjekjet e vazhdueshme dhe të kombinuara të të gjithë aleatëve në mbështetje të përgjigjes së NATO-s ndaj luftës brutale të Rusisë në Ukrainë, duke punuar për ngritjen e Sistemit të Mbrojtjes Ajrore dhe Raketore të Integruar të Aleancës, demonstronjë përkushtimin tonë për Parandalim dhe Mbrojtje kuptimplotë", - përfundoi ai.

Vendet partnere, Finlanda dhe Suedia, që janë në procesin e anëtarësimit në NATO, paraqitën kapacitetet e tyre ajrore dhe treguan punën e bërë për integrimin e tyre në këtë Aleancë.

Në këtë aktivitet Forca Ajrore Shqiptare diskuton si e barabartë në një mjedis ku fokusi i diskutimeve është mjedisi strategjik i Aleancës, duke shkëmbyer mësimet e identifikuar nga praktikatat më të mira për të fuqizuar më së miri Aleancën në të ardhmen.

Përfundon kursi SAR dhe Bording në Qendrën Stërvitore Pashaliman

Në Qendrën Stërvitore Pashaliman ka përfunduar kursi SAR dhe Bording, i cili u zhvillua në një periudhë dyjavore dhe morën pjesë pesë kursantë.

Pjesa e trajnimit u realizua në dy faza teorike mbi njohuritë e SAR dhe Bording, gërshetuar këto në veprime praktike, të cilat u zhvilluan dhe në det sipas detyrave që kryen ekuipazhi i anijeve të Forcës Detare. Kursantët gjatë kësaj periudhe kanë treguar disiplinë të lartë dhe korrektësi në zbatimin e rregulloreve të Forcave të Armatosura.

Komandanti i kursit, instruktorët përkatës dhe pjesëtarët e Flotiljes Detare Pashaliman krijuan kushtet e nevojshme për zhvillimin normal të këtij kursi të rëndësishëm.

Në Qendrën e Arsimit Profesional të Nënoficerit u zhvillua ceremonia e gradimit të personelit oficer dhe nënoficer.

Në këtë ceremoni morën pjesë Komandanti i QAPN-së, kolonel Arben Toska, dhe zëvendëskomandanti i QAPN-së, nënkolonel Bedri Qoli, si dhe personeli i Degës së Administratës Arsimit dhe Kurseve mësimore.

Gjatë kësaj ceremonie u graduan 2 oficerë dhe 4 nënoficerë.

AFA rrëmben 6 medalje, 1 ari dhe 5 bronzi në Kampionatin e 31 - të "Balkan Masters Athletics Championships"

Në Selanik të Greqisë u zhvillua Kampionati i 31-të "Balkan Masters Athletics Championships".

Kombëtarja e Shqipërisë u përfaqësua me një ekip prej 20 vetash, ku pjesë e ekipit ishin sportistët e AFA-së, major Bledar Mesi dhe major Kastriot Uba, civil Agron Bugaçi.

Aletët përfaqësues të AFA-së dhe Kombëtares Shqiptare, në garën e 800 m dolën të parët, duke lënë mbrapa serbin dhe bullgarin, në një ndër garat më të bukura të aktivitetit.

5000 m, vendi i parë, 400 m/p vendi i parë, si dhe stafetë 4x100 m vendi i parë.

Major Mesi e mbylli konkurrimin e Ballkaniadës me 4 medalje, 1 ari dhe 3 bronzi.

Major Kastriot Uba në garën e 1500 m. zuri vendin e tretë, pas një gare me shumë rivalitet.

Stafetë 4x100 m vendi i parë, 5000 m vendi i pestë, 800 m vendi i katërt.

Uba e mbylli konkurrimin e Ballkaniadës me 2 medalje bronzi, Agron Bugaçi bëri një paraqitje të mirë në garën e 5000 m dhe 100 m.

Fillon Kursi i 5-të i Avancuar i Nënoficerit në Qendrën e Arsimit Profesional të Nënoficerëve

Qendra e Arsimit Profesional të Nënoficerëve vijon të zbatojë me intensitet dhe përkushtim të plotë planin e arsimit për vitin 2022, në lidhje me arsimimin dhe trajnimin e kursantëve pranë këtij institucioni.

Më 3 tetor, u hap Kursi i 5-të i Avancuar i Nënoficerit, i cili do të zhvillohet në QAPN për një periudhë 8-javore dhe do të fokusohet në marrjen e njohurive dhe përgatitjen e nënoficerit në rolin e zëvendëskomandantit të togës. Në këtë kurs marrin pjesë nënoficerë me gradën "tetar".

Ndjekin këtë kurs 46 kursantë, të cilët vijnë nga të gjithë njësitë dhe repartet e Forcave të Armatosura, si dhe 6 kursantë që vijnë nga Forcat e Sigurisë së Kosovës.

Nën drejtimin e pedagogëve dhe komanduesve të Departamentit të Formimit Ushtarak, u zhvillua stërvitja bazë ujore me studentët ushtarakë.

Në të u morën njohuri dhe u praktikuan veprime bazike për notin dhe zhytjen. Njëkohësisht, u zhvilluan edhe marshime, vizita kulturore dhe njohëse me struktura të FA-së. "Jemi gati për një fillim energjik të vitit të ri akademik në tetor. Faleminderit DFU, Flotilja dhe Qendra e Zhytjes Pashaliman!", - shprehen studentët ushtarakë.

Efektivët e BMEC të Komandës Mbështetëse, trajnim mbi teknikat operacionale të shuarjes së zjarreve

KOMANDA MBËSHTETËSE

Në ambientet e auditorit në Ministrinë e Mbrojtjes, u zhvillua një trajnim mbi teknikat operacionale të shuarjes së zjarreve me efektivët e Bazës së Mbështetjes dhe Emergjencave civile (BMEC). Ky trajnim u zhvillua nën asistencën e ekspertëve të Programit Operacional të Zjarrit të Shërbimit Pyjor pranë Departamentit të Bujqësisë së Shteteve të Bashkuara të Amerikës, e cila ka për qëllim aftësitë teorike dhe praktike për menaxhimin e emergjencave civile dhe në mënyrë të veçantë mbi teknikat e avancuara të fikjes së zjarreve në pyje. Ky trajnim përmbajti trajtesa teorike në Ministrinë e Mbrojtjes si dhe ushtrime praktik pranë Bazës së Mbështetjes dhe Emergjencave Civile (BMEC) të Komandës Mbështetëse.

Efektivë të BMEC së Komandës Mbështetëse kryejnë trajnim bazë kërkim - shpëtimi me Forcat e Sigurisë së Kosovës

Efektivët e Kompanisë së Kërkim - Shpëtimit të Bazës së Mbështetjes për Emergjencat Civile (BMEC) të Komandës Mbështetëse realizuan trajnimin bazë për Kërkim - Shpëtim urban në Qendrën Ndërkombëtare për Kërkim - Shpëtim të Forcës së Sigurisë së Kosovës.

Ky trajnim pati për qëllim përgatitjen, aftësimin dhe koordinimin e teknikave efikase që përdoren për kryerjen e operacioneve të kërkim - shpëtimit, kryesisht në zonat urbane si dhe në alpinizëm.

Efektivët, të cilët morën pjesë në këtë trajnim, ishin kryesisht nga Toga e Tërmeteve.

Ceremonia e gradimeve në Komandën Mbështetëse

Në Komandën Mbështetëse (KM) u zhvillua një ceremoni modeste për gradimet, ku në mesin e të graduarve ishin kolonelë, nënkolonelë, majorë, kapitenë, nënoficerë, tetarë dhe rreshterë.

Me këtë rast komandanti i Komandës Mbështetëse, gjeneral brigade Ilir Xhebexhia falënderoi personelin e graduar për punën dhe impenjimin e tyre maksimal në detyrë për realizimin e misionit në mbështetje të Forcave të Armatosura.

“Në këtë ditë të veçantë për ju edhe unë ndjehem i ndëruar me këto rezultate të arritura nga vetë ju. Kjo për shumë nga ju nënkupton luftën e përpjekjet e përditshme tuaja, që ju kanë dalluar në realizimin e detyrave. Shpresoj që ky të jetë një motivim më i madh për ju dhe e theksoj këtë sidomos për brezat që do jenë më pas.”

Në fund ceremonia u mbyll me një foto të përbashkët.

Batalioni i Parë i Këmbëorisë, e mbylli javën me zhvillimin e garave sportive midis nënrepartëve, ku dominoi jo vetëm shpirti i garës dhe i konkurrencës, por mbi të gjitha ai i kolektivitetit mes efektivëve.

Forca **TOKËSORE**

BASHKËPUNIMI

Forca Tokësore, vijon bashkëpunimin e shkëlqyer me ushtrinë amerikane. Ekipi i ri trajnuesve nga Brigada e Asistencës së Forcave të Sigurisë - SFAB (Security Force Assistance Brigade), ndodhet në garnizonin e Zall Herrit, për të zëvendësuar ekipin e parë të SFAB, i cili asistoi për rreth 6 muaj në trajnimin e Grup - Batalionit të Këmbëorisë së Lehtë.

Ekipi amerikan u prit në një takim të veçantë nga zëvendëskomandanti i Forcës Tokësore, gjeneral brigade Ferdinand Dimo dhe shtabi i FT-së.

Efektivët tanë të Policisë Ushtarake u trajnuan së bashku me efektivët e FSK-së të Kosovës, duke shkëmbyer eksperiencat e tyre në "kompaktësimin e togës, menaxhimin e turmave dhe pikave të kontrollit".

Ngjitja profesionale në përmbushjen e misionit, qëllimi kryesor i këtij bashkëpunimi.

Liriku që iku para kohe nga kjo jetë...

KUJTIM BORIÇI,
publicist e shkrimtar, mik i poetit

Arben Duka ka lindur më 5.12.1957 në Labovë të Gjirokastrës. Ka mbaruar Akademinë Ushtarake dhe Universitetin Aleksandër Xhuvani. Ka lënë pas ndarjes nga jeta (14 dhjetor 2021), ndoshta biografinë më të pasur letrare dhe artistike në vend. Është autor i mbi pesëdhjetë vëllimeve poetike të botuara e të ribotuara gjer në pesë herë. Është bashkautor në rreth tre mijë këngë të të gjitha zhanreve, duke filluar qysh nga viti 1974. Ka dhjetëra çmime si autor dhe bashkautor në gjininë e këngës, ku spikasin shtatë çmime të para në Festalet Kombëtare të këngës në Radio Televizionin Shqiptar. Është autor i mijëra e mijëra vargjeve humoristike dhe satirike në shumë të përditshme dhe periodike. Ka mbuluar për rreth shtatë vjet “Intervistën e Kaso Kosës” në gazetën “Intervista”, duke qenë i spikatur dhe në prozë në këtë fushë. Por Arben Duka është më së shumti një poet lirik. Disa nga titujt e librave të tij janë: “Nektari i këngëve”; “Njëmijë puthje”; “Ç’ të bëj me fjalën?”; “Letra dashurie”, - në pesë libra të veçantë; “Unë isha një i vetëm”; “Intervistat e Kaso Kosës”; “Vetëm ty të kam”; “Gjiri i Virgjreshës”, (i botuar gjashtë herë); “Ç’ia thoshte bilbili”, -humor e satirë; “Pushtetarë dhe zagarë”, - humor dhe satirë, “Grek o grek kokë goricë”, - satirë, “Rroj se nuk vdes dot”; “Labovë moj Labovë”, - poemë; “Kristale të thyer”; “Dashuria është abstrakte”; “Aromë vajze”; “Heroi i dashurisë”; “Fisnikëria e ka një emër”, (kushtim për I. Hasanbelliun); “Vipa dhe rripa”, (humor dhe satirë); “Taksidarët e gjakut”, (satirë); “Njeriu me bllok”; “Aliu dhe Saliu”; “Rebelohuni”, (satirë); “Biri i shqiponjës”, (poemë për Heroin e Popullit Jaho Gjoliku); “Sa doli Xhuvëlëria, plasi sheshit kurvëria”; (në dy volume), e të tjera; “Heroizëm i shkruar me gjak atdhedashurie”, - monografi, bashkautor me Kujtim Boriçin etj...

Janë të shumta këngët hite në vite që mbajnë firmën e Arben Dukës, është e pamundur të shkruhet gjithë ajo listë e gjatë. Duka është autor i tekstit të Himnit të Policisë së Shtetit. Gjithë krijimtaria e tij ka ndikim pozitiv dhe frymëzues tek lexuesit, fansat dhe dashamirët e shumë të poetit kudo ku jetojnë shqiptarët.

Arben Duka është “Nderi i Qarkut Gjirokastrë”, “Nderi i Odries”, “Nderi i Lunxhërisë”, “Nderi i Veteranëve të Luftës”.

Me largimin nga jeta të të madhit Arben Duka, miq e bashkëpunëtorë të tij ndër vite do ta sillnin të portretizuar brilantin e vargut të lirë në të gjitha dimensionet e tij; një prej tyre është dhe publicisti shkrimtari, dhe miku i tij i hershëm z. Kujtim Boriçi, i cili mes të tjerash do e sillte për lexuesin tonë kështu figurën e lirikut Arben Duka:

“Po mbushet viti që, papritur, iku nga kjo jetë kolegu, miku, vëllai, shoku i pandarë i fëmijërisë, rinisë, shkollimit e profesionit, i paarritshmi Arben Duka! Malli nuk do të jetë shuar përjetë për të tek Vera, tek vajza e familjarët, tek ne miqtë e shokët e ngushtë që do e ndjejmë gjithmonë mungesën fizike... Por u mungon shumë dhe lexuesve të panumërt që mezi e prisnin flladin e ndjesinë e lirikave të tij... Se ai ishte dhe do të mbetet poeti më brilant i dekadave të fundit... Por kjo është jeta, i paharruari Arben Duka.

Iku atë ditë të 14 dhjetorit 2021, kur ne shpresonim të gjithë, të dilte i fituar dhe nga ajo flamë sëmundjeje. Ta sfidonte, ashtu siç sfidoi në jetë padrejtësitë, të keqen, smirën, të turpshmen, anti-atdhetaren, me fjalën e vargun e tij brilant,

Jemi skënderbegas

*Tani jemi bërë,
Gjyshër-baballarë,
Po s'harrojmë kurrë,
Strehëzën e parë.*

*Strehëzën e parë,
Shkollën “Skënderbej”,
Ky emër-si gjaku,
Na rrjedh nëpër dej.*

*Atdheu-të vegjël,
Na kishte filiza,
Po ai na rriti,
Na bëri lisa.*

*Dhe na bëri lisa,
Në pyll’ të Lirisë,
Dhe ishim të gjithë,
Djemtë e vegjëlisë.*

*Djemtë e vegjëlisë,
Punëtorë e fshatarë,
Gati për beteja,
Në vijën e parë.
Plot me ideale,*

*Dhe me ëndërrime,
Aty more udhë,
Moj rinia ime.*

*Frymëzim të shenjtë,
Kishim Skënderbeun,
Në sy e në zemër,
Mbanim gjithë Atdheun.*

*Mbanim fushat-malet,
E gjithë Shqipërisë,
Prag i asaj shkolle,
Si pragu i shtëpisë.*

*Ai na përkundi,
Në djep dashurie,
Emri “Skënderbegas!”,
Emër krenarie!*

*Për jetë të gdhundur,
E kemi në ballë,
Jemi skënderbegas,
Sa të jemi gjallë.*

*Po dhe kur të sosim,
Këtu rrugëtimet,
Kur ne të mos jemi,
Arben Duka, poeti i shquar
i Shqipërisë,*

Poezia nga Arben Duka

poetë të afirmuar dhe ata). Po pse u tregua kaq e padrejtë kjo jetë e mallkuar, që nuk u mjaftua me kaq, por i mori në lulen e rinisë dhe djalin!... Dritën e syve!

“I shtrenjti Arben! Të ngushëlluan atë ditë me qindra mijë vetë, në medie, në televizione, në rrjete sociale. Mua nuk më bënte zemra, u mjaftova vetëm me një ngushëllim të shkurtër në faqet e gazetës. Dhe sot, nuk më bëjnë duart të hedh këto radhë, pasi më dhemb zemra... E do më dhembë, deri sa të të vij dhe unë pas, në atë rrugë të pashmangshme për të gjithë. Por nuk më la këtë radhë këmbëngulja e koleges Anjeza Musollari, shefe e botimeve në shtypin ushtarak duke më thënë: ‘Kush më shumë se ti, mund të shkruajë diçka për Arben Dukën, ikonën e shtypit e lirikës!’. Me këtë rast, unë dhe e falënderoj atë. Ishe dhe mbetesh poet i papërsëritshëm i lirikës, shok, mik e vëlla si askush, njeri i mrekullueshëm dhe i pazëvendësueshëm. Kemi së bashku dhjetëra bashkëpunime të publikuara në publicistikë, kemi libra në bashkautorësi. Me vjen ndër mend merakun dhe këmbëngulja jote (ndonëse i sëmurë), në përgatitjen e librit-monografi “Heroizëm i shkruar me gjak atdhedashurie”, kushtuar Ibrahim Bashës, “Dëshmor i Atdheut”, vrrarë në Lazarat... Të jesh i sigurt vëlla, që projektin e lënë në mes, për të cilin bashkëpunove me shpirt deri në ditën e fundit (libri “Arben Duka i vërtetë”), shumë shpejt do dalë në dritë...”

Por ngushëllohemi të gjithë me pasurinë që ke lënë të shkruar, e na dukesh se të kemi përsëri pranë... Dhe në fakt, kjo na bën më të fortë, na jep kurajë më shumë. Se ti, përveçse njeri e familjar korrekt, intelektual i kompletuar, ishe dhe mbetesh dhe mbret i lirikës... Dhe e dimë se, atje ku je tani, na ndjek vëlla...”

Në emër të redaksisë së shtypit ushtarak, në këtë prag përvjetori të ndarjes nga jeta të mjeshtrit të fjalës së lirë, u shprehim ngushëllime të sinqerta për humbjen e këtij aseti kombëtar familjarëve, miqve dhe bashkëpunëtorëve të tij! Mirënjohje për veprat dhe artin e fjalës së bukur!

Arben Duka, emri që është gdhundur me shkronja të arta në panteonin e artit shqiptar!

me forcën intelektuale e mungesën e kompromisit në çfarëdo situatë. Por jeta ka ligjet e saj.

Sa shumë u trishtuam atë ditë që mora lajmin, pikërisht pak ditë pasi kishim pirë kafënë e radhës së bashku (çdo dy-tri ditë së paku), në lokalin e lagjes sonë ku banonim. I qëndrova tek koka dhe atë natë, me shumë të tjerë, e nuk doja ta besoja

që nuk do çohet më në këmbë... Të nesërmen e përcollëm atje, ku një ditë do mblidhemi të gjithë.

Qe e rëndë humbja e Arben vëllait, mikut të zemrës, sidomos për familjen e tij të mrekullueshme.

Sa e pamëshirshme kjo jete, kur shumë shpejt i mori dhe dy vëllezërit Sofo, dhe Poli (Apostoli,

"Unë ëndërroj për një ditë kur njerëzit nuk do të gjykoohen nga ngjyra e lëkurës së tyre, por nga përmbajtja e karakterit të tyre"

ANJEZA MUSOLLARI,
Shefe e Sektorit të Botimeve

Të gjithë njerëzit kanë lindur të lirë, me të drejta dhe dinjitet të barabartë. Pikërisht ky parim themelor që ka hedhur themelet në deklaratën e përgjithshme të të drejtave të njeriut, ka qenë një nga parimet bazë të rindërtimit të Europës pas Luftës së Dytë Botërore dhe është baza e sistemit ndërkombëtar të të drejtave të njeriut.

Për fat të keq njerëzit me ngjyrë shpesh nuk trajtohen si duhet. Me gjithë përparimet e arritura në trajtimin e barabartë dhe luftën kundër diskriminimit, në shumë vende europiane vazhdon të ekzistojë racizmi strukturor dhe institucional. Po të jesh njeri me ngjyrë, diskriminimi në tregun e punës, në sistemin e arsimit, në sistemin e shëndetësisë, etj., është më i madh se tek një person pa ngjyrë.

Në luftën kundër racizmit ndaj njerëzve me ngjyrë duhen luftuar rrënjët e tij, duke u konfrontuar me trashëgiminë e të kaluarës si dhe skllavërisë historike. Po ashtu është e domosdoshme që të luftohen në mënyrë sistematike fjalimet që nxisin urrejtjen dhe veprat raciste.

Që nga fillimi i njerëzimit, diskriminimi, qoftë në një formë, qoftë në tjetrën, ka paraqitur problem. Diskriminimi është bërë gjithkund ndaj njerëzve autoktonë dhe ndaj minoriteteve, diskriminimi ndodh ndaj fëmijëve, femrave, të cilat trajtohen si qenie njerëzore më pak të vlefshme, njerëzve të infektuar me HIV/AIDS, kundër atyre që kanë të meta fizike dhe psikike, si dhe kundër atyre me orientime të tjera seksuale. Kjo shfaqet madje edhe në fjalorin tonë të përditshëm, përmes të cilit ndonjëherë, me qëllim ose pa qëllim e veçojmë veten nga të tjerët.

Diskriminimi shfaqet në aq shumë forma, sa që mund të supozojmë se secili në njëfarë forme dhe mase ka qenë i prekur nga diskriminimi.

Marrë historikisht, ndryshimet biologjike që nga kohët e hershme janë përdorur për ta justifikuar ekzistimin e racave "superiore" dhe "inferiore" dhe me këtë qeniet njerëzore klasifikoheshin varësisht nga raca.

Për shembull, teoritë e Çarls Darwinit (Charls Darwin), për evoluimin dhe mbijetesën e më të aftëve, janë përdorur për të justifikuar "shkencërisht" ekzistencën e superioritetit racor.

Sot, si rezultat i këtyre përvojave historike, ndalimi i diskriminimit

është paraparë me shumë konventa ndërkombëtare dhe legjislacione kombëtare. Diskriminimi i bazuar në çfarëdo baze, pengon njerëzit që në mënyrë të barabartë të ushtrorjnë të drejtat dhe zgjidhjet e tyre dhe kjo rezulton jo vetëm në pasiguri ekonomike dhe shoqërore, por gjithashtu prek edhe respektin ndaj vetes dhe vetëvendosjen e personit të diskriminuar.

Njohja e dinjitetit të lindur dhe e të drejtave të barabarta, ashtu siç është paraqitur në Deklaratën Universale për të Drejtat e Njeriut, gjithë pjesëtarëve të familjes njerëzore, paraqet shtyllën për liri, drejtësi dhe paqe në botë.

Racizmi është një qëndrim.

Ata që janë viktimat të racizmit janë ata njerëz që për shkak të prejardhjes apo ngjyrës së lëkurës, diskriminohen ose injorohen. Diskriminohen ata persona që injorohen dhe përjashtohen për shkak të ngjyrës së lëkurës, gjinisë, moshës, prejardhjes kulturore ose sociale, por edhe besimit fetar. Koncepti i racizmit është i lidhur ngushtësisht me atë të ksenofobisë dhe nacionalizmit. Ksenofobia që konsiderohet si frikë nga të huajt, shpesh përketet si "armiçësi kundër të huajve".

Racizmi mund të shprehet haptazi dhe fshehurazi

Mund të cilësohet si një ironi e hidhur që ka si synim përjashtimin e tjetrit dhe të të huajt dhe fatkeqësisht ka ekzistuar dhe ekziston në të gjitha epokat, kulturat dhe kontinentet.

Diskriminimi i bazuar në çfarëdo baze, pengon njerëzit që në mënyrë të barabartë të ushtrorjnë të drejtat dhe zgjidhjet e tyre dhe kjo rezulton jo vetëm në pasiguri ekonomike dhe

shoqërore, por gjithashtu prek edhe respektin ndaj vetes dhe vetëvendosjen e personit të diskriminuar.

Racizmi, kjo e metë e shoqërisë, është i dukshëm edhe në shoqërinë shqiptare. Kjo shoqëri është paragjykuar dhe vazhdon të paragjykohe.

Dukshëm kjo vihet re dhe në prezencën e dy komuniteteve, rome dhe egjiptiane, si komunitete shtegtare, të cilët përbëjnë së bashku grupin minoritar më të madh në Europë.

Stereotipat anti-ciganë vazhdojnë të përhapen dhe të ri përsëriten dhe nga mediat. Disa gazeta dhe medie transmetuese kanë raportuar mbi romët dhe egjiptianët vetëm në kontekstin e problemeve sociale dhe krimit.

Duhet të largohemi nga gazetaria e 'klikimeve' dhe të kemi një qasje të re, drejt një gazetarie etike, për t'i dhënë fund përshkrimit negativ të romëve në medie.

Si një parim i përgjithshëm, çfarë është e paligjshme jashtë lidhjes në internet, duhet të jetë e paligjshme dhe gjatë lidhjes, në një kontekst ku interneti përdoret për të përhapur fjalë urrejtjeje anti-rome dhe nxitur dhunën.

Fryma anti-cigane mund të përmbajë gjithashtu refuzimin e njohjes së historisë rome të vuajtjeve të mëparshme, në veçanti gjatë Luftës së Dytë Botërore. Ky mohim pasiv manifestohet shpeshherë në heshtjen mbi viktimat rome në ceremonitë dhe monumentet përkujtimore, në mbulimin që i bëhet nga media, në librat zyrtarë ose në tekstet e historisë.

Asgjësimi i romëve gjatë Luftës së Dytë Botërore nuk duhet të harrohet. Mësimdhënia e historisë rome, ngritja e vetëdijes mbi gjenocidin e këtyre

komuniteteve gjatë Luftës së Dytë Botërore, ndërtimi dhe mirëmbajtja e monumenteve përkujtimore, janë më e pakta që vendet mund të bëjnë për të nderuar viktimat.

Duhet të krijohen gjithashtu komisionet e të vërtetës, ku të vendosen faktet.

Asgjësimi i romëve gjatë Luftës së Dytë Botërore nuk duhet të harrohet. Mësimdhënia e historisë rome, ngritja e vetëdijes mbi gjenocidin rom gjatë Luftës së Dytë Botërore, ndërtimi dhe mirëmbajtja e monumenteve përkujtimore janë më e pakta që shtetet anëtare mund të bëjnë për të nderuar këto viktime.

Vetëm pak romë në Gjermani arritën t'u mbijetonin Holokaustit dhe kampeve të përqendrimit nazist, ata u përballën me vështirësi të panumërta gjatë përpjekjes së tyre për të rifilluar jetën nga e para, pasi kishin humbur shumë familjarë dhe të afërm, sikurse dhe pronat e tyre të cilat ishin shkatërruar apo konfiskuar. Shëndeti i shumë prej tyre ishte përkeqësuar.

Për vite me radhë, kur disa tentonin të kërkonin rikompensim, kërkesat e tyre refuzoheshin. Për të mbijetuarit drejtësia nuk erdhi dhe pas periudhës post-Hitleriane. Vrasjet masive të romëve nuk ishin pjesë e gjyqimit të Nurenbergut.

Gjenocidi ndaj romëve pranohej vetëm përciptas në fjalimet publike. Nuk u njohën po ashtu dhe krimet që regjimet fashiste bënë ndaj romëve në të njëjtën periudhë në vende të tjera në Europë.

Në Itali, një qarkore e 1926-ës, urdhëronte dëbimin e të gjithë romëve të huaj në mënyrë që "të pas- trohej vendi nga karvanët e ciganëve,

të cilët, e panevojshme të rikujtohet, përbëjnë një rrezik për sigurinë dhe shëndetin publik nga kultura e jetesës cigane".

Romët janë të huajt që shërbejnë si koka turku kur situatat shkojnë keq dhe njerëzit vendas nuk dëshirojnë të marrin përsipër përgjegjësinë. Kjo, një situatë e njohur në të gjithë Europën nga grupet ekstremiste.

Metodat e persekutimit kanë ndryshuar me kohën duke përfshirë skllavërimin, asimilim e sforcuar, përzënie, internimin dhe vrasjet masive.

Shqipëria bëri përpjekje për të përmirësuar pjesëmarrjen e fëmijëve romë në sistemin shkollor, por me ndikim të ulët deri tani.

Shqipëria prezantoi disa masa favorizuese për studentët romë ose studentët nga grupe të cenuara, p.sh.: duke dhënë libra falas ose duke ofruar kuota për studentët romë ose egjiptianë në universitet.

Ministria e Arsimit rriti pjesëmarrjen e romëve në parashkollor, që prej tetorit të 2017, romët dhe egjiptianët janë njohur si një pakicë kombëtare e veçantë në Shqipëri. Deri atëherë, romët janë njohur si një pakicë gjuhësore, ndërkohë që egjiptianët nuk njiheshin as si pakicë gjuhësore, as si pakicë kombëtare.

'Romët e duan lirinë, e marrin jetën lehtë dhe janë nomadë të gëzuar, që veshin rroba shumëngjyrëshe dhe shumë bizhuteri ari. Ata kërcejnë me pasion, janë artizanë të talentuar dhe muzikantë të mëdhenj. Gratë e tyre janë të bukura dhe joshëse si Karmeni i Xhorxh Bizesë apo Esmeralda nga 'Katedralja e Notre Dame-it'".

Ata kanë më shumë fëmijë sesa janë në gjendje t'i ushqejnë e veshin. Frika e refuzimit ndonjëherë është aq aktuale sa disa romëve u duhet të fshehin origjinën e tyre etnike me qëllim që të vazhdojnë të jetojnë në shoqëri dhe jo larg saj. Për sa kohë që martesat me një rom apo lejimi i prindërve për fëmijët që të marrohen me romët është një tabu nuk bëhet fjalë për të diskutuar mos dëshirën e vetë romëve për t'u integruar.

Vetë-marxhinalizimi, kur haset, është dhe ka qenë më shumë një strategji mbijetese, se sa një zgjedhje e lirë nga ana e tyre.

VITI EUROPIAN I RINISË 2022: BE MIRATON PLANIN E PARË TË VEPRIMIT RINOR NË VEPRIMIN E JASHTËM TË BE-SË PËR TË FORCUAR ANGAZHIMIN ME TË RINJTË NË MBARË BOTËN

"Ata janë të rriturit e së nesërme, ne duhet të investojmë në të tashmen dhe të ardhmen e tyre"

Komisioni European dhe Përfaqësuesja e Lartë miratuan Planin e Veprimit për Rininë në veprimin e jashtëm të Bashkimit European për 2022-2027, kuadri i parë politik për një partneritet strategjik me të rinjtë në mbarë botën për të ndërtuar një të ardhme më elastike, gjithëpërfshirëse dhe të qëndrueshme. Ai do të ndihmojë në përmbushjen e angazhimeve ndërkombëtare, të tilla si Axfenda e Kombeve të Bashkuara 2030 për Zhvillim të Qëndrueshëm dhe Marrëveshja e Parisit për Klimën, duke rritur pjesëmarrjen dhe fuqizimin kuptimplotë të të rinjve në politikën e veprimit të jashtëm të BE-së.

Përfaqësuesi i Lartë i Bashkimit European për Punët e Jashtme dhe Politikën e Sigurisë / Zëvendës presidenti i Komisionit European, Josep Borrell, tha: "Bota është shtëpia e brezit më të madh të të rinjve në histori. Mjerisht, 600 milionë të rinj jetojnë në konflikte apo situata të brishta dhe rreth 264 milionë fëmijë dhe të rinj janë jashtë shkollës. Këto vitet e fundit kanë treguar gjithashtu se si të rinjtë përballojnë barrën e krizave dhe paqëndrueshmërisë të shkaktuar nga konfliktet e armatosura, pabarazitë në rritje dhe sfidat globale si ndryshimi i klimës, degradimi i mjedisit apo pandemia COVID-19. Është përgjegjësia jonë të sigurojmë që të rinjtë të kenë mjetet dhe mundësitë e nevojshme për t'u zhvilluar plotësisht dhe për të marrë pjesë në jetën e përditshme. Ata janë të rriturit e së nesërme, ne duhet të investojmë në të tashmen dhe të ardhmen e tyre."

Nënkryetarja e Komisionit European për Demokraci dhe Demografi, Dubravka Šuica tha: "Me botën që po kalon një tranzicion demografik, Plani i Veprimit për Rininë do të jetë një kontribut i rëndësishëm në ndjekjen tonë të solidaritetit dhe barazisë ndër breza. Ne duhet të fuqizojmë fëmijët dhe të rinjtë në mbarë botën, të sigurojmë që ata të kenë mundësi konkrete dhe të promovojmë angazhimin efektiv të të rinjve dhe fëmijëve si një e drejtë, duke siguruar që askush të mos mbetet pas. Ne ndajmë përgjegjësinë kolektive për të ndërtuar shoqëri më demokratike, të barabarta dhe paqësore, edhe për brezat e ardhshëm."

Komisionerja për Partneritet Ndërkombëtar Jutta Urpilainen shtoi: "Plani i Veprimit për Rininë përmbush angazhimin tonë për t'i vendosur të rinjtë në qendër të veprimit të jashtëm të BE-së për zhvillim të qëndrueshëm, barazi dhe paqe dhe për t'u dhënë atyre një zë të vërtetë për të formuar zgjidhjet për një të ardhme më të mirë. Ne kemi dëgjuar të rinjtë dhe do të angazhohemi, fuqizojmë dhe lidhemi me ta duke u ofruar atyre mundësi, duke filluar me Strategjinë Globale Gateway, ofertën e BE-së për partnerët për investime që funksionojnë për njerëzit dhe planetin."

Plani i Veprimit për Rininë në Veprimin e Jashtëm të BE-së udhëhiqet nga tre shtylla veprimi që do të ndihmojnë në formimin

e partneritetit të BE-së me të rinjtë në vendet partnere:

- Partneritet për t'u angazhuar: rritja e zërit të të rinjve në politikë dhe vendimmarrje;

Të rinjtë kërkojnë dhe meritojnë një qasje gjithëpërfshirëse për të siguruar pjesëmarrje domethënëse, gjithëpërfshirëse dhe efektive të të rinjve. BE-ja është e përkushtuar për të rritur zërin dhe udhëheqjen e të rinjve në mbarë botën, në veçanti të grave dhe vajzave të reja, aktivisteve dhe organizatave rinore, në të gjitha nivelet e qeverisjes, nga politika e brendshme deri te forumet shumëpalëshe dhe brenda proceseve të bërjes së politikave të BE-së.

- Partneriteti për të fuqizuar: luftimi i pabarazive dhe sigurimi i të rinjve me aftësitë dhe mjetet që u nevojiten për të lulëzuar;

Të rinjtë fuqizohen kur zëri i tyre dëgjohej dhe pabarazitë që ndikojnë në jetën e tyre trajtohen. BE-ja do të vazhdojë mbështetjen e saj për të transformuar arsimin në mbarë botën, jo më pak përmes investimeve Global Gateway, për të përmirësuar aksesin e të rinjve në mundësitë ekonomike, duke forcuar kapacitetin e të rinjve për të kontribuar në zhvillimin e qëndrueshëm dhe për të nxitur tranzicionin e gjelbër dhe dixhital në të gjithë botën, dhe për të rinjtë, shëndetin, mirëqenien mendore dhe fizike dhe aksesin në shëndetin dhe të drejtat seksuale dhe riprodhuese. BE-ja do të vazhdojë t'i kushtojë një vëmendje të veçantë fëmijëve dhe të rinjve që jetojnë në mjedise konfliktive.

- Partneritet për t'u lidhur: nxitja e mundësive për të rinjtë për t'u lidhur dhe shkëmbyer me bashkëmoshatarët e tyre në mbarë botën.

BE-ja synon të promovojë lëvizshmërinë, shkëmbimet dhe rrjetëzimin e të rinjve si një aspekt thelbësor i dimensionit njerëz-përpull të strategjisë Global Gateway. Qëllimi është të sigurohet diversiteti dhe gjithëpërfshirja, duke i kushtuar vëmendje të veçantë barrierave sociale dhe ekonomike, ndarjes dixhitale dhe rreziqeve që lidhen me dezinformimin.

Plani i Veprimit për Rininë në Veprimin e Jashtëm të BE-së do të përforcojë iniciativat e vazhdueshme dhe do të nisë nisma të reja kyçe që synojnë të rinjtë në mbarë botën duke përfshirë:

- Nisma Rinia dhe Gratë në Demokraci, me vlerë 40 milionë euro, do të rrisë zërin dhe udhëheqjen e të rinjve, aktivistëve rinorë dhe organizatave të udhëhequra nga të rinjtë në mbarë botën, duke forcuar të drejtat, fuqizimin dhe pjesëmarrjen e tyre në çështjet publike dhe politike. Nisma do të mbështesë organizatat bazë dhe aktivistët e rinj në mbikëqyrjen institucionale, anti-korrupsion, vëzhgimin e zgjedhjeve qytetare, avokimin e reformave demokratike, edukimin civil, promovimin e të drejtës së votës, lirinë e organizimit dhe tubimit dhe të drejtat e njeriut.

- Fondi i Fuqizimit të Rinisë është një iniciativë e re pilot, me vlerë 10 milionë euro, që do të ofrojë mbështetje të drejtpërdrejtë financiare për iniciativat e udhëhequra nga të rinjtë në vendet partnere që fokusohen në zbatimin e Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm në nivel lokal, veçanërisht në mjedisin dhe ndryshimet klimatike dhe përfshirjen e të rinjve të cenueshëm dhe të margjinalizuar.

- Akademia Rinore Afrikë-Europë do të kanalizojë mbështetje financiare prej 50 milionë eurosh për mundësitë e të mësuarit formal dhe joformal dhe shkëmbimet për të rinjtë që dëshirojnë të përmirësojnë aftësitë e tyre drejtuese dhe të krijojnë rrjete të ndryshimit në Afrikë.

Plani i Veprimit për Rininë është pjesë e përpjekjeve të institucioneve të BE-së për të shënuar Vitin European të Rinisë 2022 dhe dimensionin e tij ndërkombëtar, duke hedhur dritë mbi rolin e rëndësishëm të të rinjve në ndërtimin e një të ardhmeje më të mirë, më të gjelbër, më gjithëpërfshirëse dhe dixhitale.

Karikuesi i përbashkët i shumëpritur për pajisjet celulare do të bëhet realitet në 2024-ën

- Një karikues i vetëm për të gjithë telefonat celularë dhe tabletët - i dobishëm për mjedisin dhe për konsumatorët;

- Porta USB Tipi-C do të jetë standardi i ri për pajisjet portative, duke ofruar karikim dhe transferim të të dhënave me cilësi të lartë;

- Blerësit do të jenë në gjendje të zgjedhin nëse do të blejnë një pajisje të re me ose pa një pajisje karikimi;

- Pas miratimit të Parlamentit, konsumatorët e BE-së së shpejti do të jenë në gjendje të përdorin një zgjidhje të vetme tarifimi për pajisjet e tyre elektronike.

Deri në fund të vitit 2024, të gjithë telefonat celularë, tabletët dhe kamerat e shitura në BE do të duhet të pajisen me një portë karikimi USB Tip-C. Nga pranvera e vitit 2026, detyrimi do të shtrihet edhe tek laptopët. Ligji i ri, i miratuar nga seanca plenare të martën me 602 vota pro, 13 kundër dhe 8 abstenime, është pjesë e një përpjekjeje më të gjerë të BE-së për të reduktuar

Pajisjet e reja celulare në tregun e BE-së do të duhet të përfshijnë një portë karikimi USB-C deri në fund të vitit 2024 © Pheelings-Media / Adobe Stock

mbetjet elektronike dhe për të fuqizuar konsumatorët për të bërë zgjedhje më të qëndrueshme.

Sipas rregullave të reja, konsumatorët nuk do të kenë më nevojë për një karikues të ndryshëm sa herë që blejnë një pajisje të re, pasi do të jenë në gjendje të përdorin një karikues të vetëm për një gamë të tërë pajisjesh elektronike portative të vogla dhe të mesme.

Pavarësisht nga prodhuesi i tyre, funksionojnë të gjithë telefonat e rinj

celularë, tabletët, kamerat dixhitale, kufjet dhe kufjet, konzolat e lojërave me video në dorë dhe altoparlantët portativë, lexuesit elektronikë, tastierat, minjtë, sistemet portative të navigimit, kufjet dhe laptopët që rikarikohen nëpërmjet një kabloje me tela, me një furnizim me energji deri në 100 vat, do të duhet të pajiset me një portë USB Tip-C.

Të gjitha pajisjet që mbështesin karikimin e shpejtë tani do të kenë të njëjtën shpejtësi karikimi, duke i lejuar

përdoruesit të karikojnë pajisjet e tyre me të njëjtën shpejtësi me çdo karikues të përputhshëm.

Inkurajimi i inovacionit teknologjik Ndërsa karikimi me valë bëhet më i përhapur, Komisioni European do të duhet të harmonizojë kërkesat e ndërveprimit deri në fund të vitit 2024, për të shmangur ndikimin negativ tek konsumatorët dhe mjedisin. Kjo gjithashtu do të heqë qafe të ashtuquajturin efekt teknologjik "mbyllje", ku një konsumator bëhet i varur nga një prodhues i vetëm.

Informacion dhe zgjedhje më e mirë për konsumatorët

Etiketat e dedikuara do të informojnë konsumatorët për karakteristikat e karikimit të pajisjeve të reja, duke e bërë më të lehtë për ta të shohin nëse karikuesit e tyre ekzistues janë të pajtueshëm. Blerësit do të jenë gjithashtu në gjendje të bëjnë një zgjedhje të informuar nëse do të blejnë ose jo një pajisje të re karikimi me një produkt të ri.

Këto detyrime të reja do të çojnë në më shumë ripërdorim të karikuesve

dhe do të ndihmojnë konsumatorët të kursejnë deri në 250 milionë euro në vit për blerjet e panevojshme të karikuesve. Ngarkuesit e asgjësuar dhe të papërdorur përbëjnë rreth 11 000 ton mbetje elektronike çdo vit në BE.

Raportuesi i parlamentit European, Alex Agius Saliba (S&D, MT), tha: "Karikuesi i përbashkët më në fund do të bëhet realitet në Europë. Ne kemi pritur më shumë se dhjetë vjet për këto rregulla, por më në fund mund ta lëmë bollëkun aktual të karikuesve në të kaluarën. Ky ligj i sigurt për të ardhmen lejon zhvillimin e zgjidhjeve inovative të tarifimit në të ardhmen dhe do të përftojë të gjithë - nga konsumatorët e frustruar deri te mjedisin ynë i cenueshëm. Këto janë kohë të vështira për politikën, por ne kemi treguar se BE nuk ka mbetur pa ide apo zgjidhje për të përmirësuar jetën e miliona njerëzve në Europë dhe për të frymëzuar pjesë të tjera të botës që të ndjekin shembullin".

Webb-i kap pamjen më të qartë në dekada të unazave të Neptunit

Teleskopi Hapësinor i NASA-s, “James Webb”, tregon aftësitë e tij për të fotografuar nga afër, me imazhin e tij të parë të Neptunit. Jo vetëm që Webb-i ka kapur pamjen më të qartë të unazave të këtij planeti të largët në më shumë se 30 vjet, por kamerat e tij zbulojnë gjigantin e akullit në një dritë krejtësisht të re.

Më e habitshme në imazhin e ri të Webb-it është pamja e qartë e unazave të planetit, disa prej të cilave nuk janë zbuluar që kur “Voyager 2” i NASA-s u bë anija e parë kozmike që vëzhgoi Neptunin gjatë fluturimit të tij në 1989. Përveç disa unazave të ngushta dhe të ndritshme, Imazhi i Webb-it tregon qartë brezat më të zbehtë të pluhurit të Neptunit.

“Kanë kaluar tre dekada që kur i pamë për herë të fundit këto unaza të zbehta, të pluhurosura dhe kjo është hera e parë që i kemi parë ato në infra të kuqe”, - vëren Heidi Hammel, një eksperte e sistemit për Neptunin dhe shkencëtare ndërdisiplinore për Webb-in. Cilësia jashtëzakonisht e qëndrueshme dhe e saktë e imazhit të Webb-it lejon që këto unaza shumë të zbehta të zbulohen aq afër Neptunit.

Neptuni ka magjepsur studiuesit që nga zbulimi i tij në 1846. I vendosur 30 herë më larg nga Dielli se Toka, Neptuni rrotullohet në rajonin e largët dhe të errët të sistemit të jashtëm diellor. Në atë distancë ekstreme, Dielli është aq i vogël dhe i zbehtë sa mesdita në Neptun është e ngjashme me një muzg të zbehtë në Tokë.

Ky planet karakterizohet si një gjigant akulli për shkak të përbërjes kimike të brendshme të tij. Krahasuar me gjigantët e gazit, Jupiterin dhe Saturnin, Neptuni është shumë më i pasur me elementë më të rëndë se hidrogjeni dhe heliumi. Kjo është lehtësisht e dukshme në pamjen blu të nënshkrimit të Neptunit në imazhet e teleskopit hapësinor “Hubble” në gjatësi vale të dukshme, të shkaktuara nga sasi të vogla metani të gaztë.

Në mënyrë më delikate, një vijë e hollë shkëlqimi që rrethon ekuatorin e planetit mund të jetë një nënshkrim vizual i qarkullimit atmosferik global që fuqizon erërat dhe stuhitë e Neptunit. Atmosfera zbrer dhe ngrohet në ekuator, dhe kështu shkëlqen në gjatësi vale infra të kuqe më shumë se gazrat përreth, më të ftohtë.

Orbita 164-vjeçare e Neptunit do të thotë se poli i tij verior, në krye të këtij imazhi, është thjesht jashtë pamjes së astronomëve, por imazhet e Webb-it lënë të kuptohet për një shkëlqim intrigues në atë zonë. Një vorbull e njohur më parë në polin jugor është e dukshme në pamjen e Webb-it, por për herë të parë Webb-i ka zbuluar një brez të vazhdueshëm resh me gjerësi të lartë që e rrethojnë atë.

Webb-i kapi gjithashtu shtatë nga 14 hënat e njohura të Neptunit. Dominimi i këtij portreti të Webb-it të Neptunit është një pikë shumë e ndritshme drite që ka tiparet e difraksionit që shihen në shumë prej imazheve të Uebit, por ky nuk është një yll. Përkundrazi, kjo është hëna e madhe dhe e pazakontë e Neptunit, Tritoni.

I mbuluar me një shkëlqim të ngrirë të azotit të kondensuar, Triton reflekton mesatarisht 70 për qind të dritës së diellit që e godet atë. Ai e tejkalon Neptunin në këtë imazh, sepse atmosfera

Cfarë shohim në imazhin e fundit të Webb-it, të gjigantit të akullit, Neptun? “Webb-i” kapi shtatë nga 14 hënat e njohura të Neptunit: Galatea, Naiad, Thalassa, Despina, Proteus, Larissa dhe Triton. Hëna e madhe dhe e pazakontë e Neptunit, Triton, mbizotëron këtë portret të Webb-it të Neptunit si një pikë shumë e ndritshme drite që ka tiparet e difraksionit që shihen në shumë prej imazheve të Webb-it. Burimi: NASA, ESA, CSA, STScI

Burimi: NASA, ESA, CSA, STScI

Kamera për afër me infra të kuqe (NIRCam) e Webb-it kap objekte në intervalin infra të kuqe afër nga 0,6 deri në 5 mikron, kështu që Neptuni nuk duket blu në Webb. Në fakt, gazi i metanit thith aq fort dritën e kuqe dhe infra të kuqe, sa që planeti është mjaft i errët në këto gjatësi vale afër valëve infra të kuqe, përveç rasteve kur retë në lartësi të mëdha janë të pranishme. Retë e tilla me akull metan janë të dukshme si vija dhe pika të ndritshme, të cilat reflektojnë dritën e diellit përpara se të përrithet nga gazi metan. Imazhet nga observatorët të tjerë, duke përfshirë teleskopin hapësinor “Hubble” dhe W.M. Observatori “Keck”, kanë regjistruar këto karakteristika të reve që evoluojnë me shpejtësi gjatë viteve.

e planetit është errësuar nga thithja e metanit në këto gjatësi vale infra të kuqe afër. Tritoni rrotullohet rreth Neptunit në një orbitë të pazakontë të prapambetur (retrograde), duke i bërë astronomët të spekulojnë se kjo hënë ishte fillimisht një objekt i rripit “Kuiper” që u kap gravitacioni nga Neptuni. Studime shtesë të Webb-it të Tritonit dhe Neptunit janë planifikuar në vitin e ardhshëm.

Teleskopi Hapësinor “James Webb” është observatori kryesor i shkencës hapësinore në botë. Webb-i do të zgjidhë misteret në sistemin tonë diellor, do të shikojë përtej botëve të largëta rreth yjeve të tjerë dhe do të hetojë strukturat dhe origjinën misterioze të universit tonë dhe vendin tonë në të. Webb-i është një program ndërkombëtar i udhëhequr nga NASA me partnerët e saj, ESA (Agjencia Europiane e Hapësirës) dhe Agjencia Kanadeze e Hapësirës.

Akulli veror i detit të Arktikut, regjistroi shtrirjen më të ulët

Sipas vëzhgimeve satelitore, akulli i detit Arktik arriti shtrirjen e tij minimale vjetore më 18 shtator 2022. Mbulesa e akullit u tkurr në një sipërfaqe prej 4.67 milionë kilometra katrorë (1.80 milionë milje katrorë) këtë vit, afërsisht 1.55 milionë kilometra katrorë (598 000 milje katrorë) nën minimumin mesatar të 1981-2010 prej 6.22 milion kilometra katrorë (2.40 milion milje katrore).

Shtrirja e akullit veror në dhe rreth Oqeanit Arktik ka rënë ndjeshëm që kur satelitët filluan ta masin atë vazhdimisht në vitin 1978. 16 vitet e fundit (2007 deri në 2022) kanë qenë 16 nivelet minimale më të ulëta, me 2022 që

lidh 2017 dhe 2018 për vendin e 10-të më të ulët, prej vite vëzhgimesh. Rekordit satelitor mbahet nga Qendra

Kombëtare e të Dhënave për Borën dhe Akullin (NSIDC), e cila pret një nga Qendrat e Arkivave Aktive të

Shpërndara të NASA-s.

“Ky vit shënon një vazhdimësi të mbulesës shumë të reduktuar të akullit të detit që nga vitet 1980”, - tha Walt Meier, një studiues i akullit të detit në Qendrën Kombëtare të të Dhënave të Dëborës dhe Akullit. “Kjo nuk është diçka që është ndryshime të rastësishme apo rastësi. Ai përfaqëson një ndryshim thelbësor në mbulesën e akullit në përgjigje të temperaturave të ngrohjes.”

Çdo vit, akulli i detit Arktik shkrihet gjatë muajve më të ngrohtë të pranverës dhe verës dhe zakonisht arrin masën minimale në shtator. Ndërsa moti më i freskët dhe errësira e dimrit vendoset, akulli do të rritet përsëri dhe do të arrijë shtrirjen

maksimale rreth marsit.

Shtrirja e akullit të detit përkufizohet si zona totale në të cilën përqendrimi i akullit është të paktën 15%. Ky vizualizim, i krijuar në Qendrën e Fluturimeve Hapësinore të NASA-s Goddard në Greenbelt, Maryland, tregon luhajat në shtrirjen e akullit të detit Arktik nga marsi deri në shtator 2022. Harta bazohet në të dhënat e marra nga instrumenti Advanced Microwave Scanning Radiometer 2 (AMSR2) në Japoninë Aerospace Sateliti i Misionit të Vëzhgimit të Ndryshimeve Globale të Agjencisë së Eksplorimit 1st-Water “SHI-ZUKU” (GCOM-W1).

Në kuadër të ristrukturimit dhe funksionimit të Qendrës së Kulturës, Medias, Botimeve të Mbrojtjes dhe Muzeut të Forcave të Armatosura, si dhe impaktit të saj në jetën social-kulturore të FA-së, duke ju referuar prioritetit shtetëror, i cili ka të bëjë me festimet e 110 vjetorit të krijimit të shtetit Shqiptar, dhe përvjetorin e themelimit të Ushtrisë Shqiptare, kërkohet bashkëpunimi i strukturave të Forcave të Armatosura, me qëllim evidentimin, përzgjedhjen dhe rekrutimin e ushtarakëve të aftë, e me dhunti për të marrë pjesë në korin e FA-së që po ngrihet. Ky formacion artistik do të jetë një nga shtyllat kryesore të festimeve të 110 vjetorit të krijimit të shtetit Shqiptar, krahas Orkestrës Simfonike e sapo krijuar, si dhe Orkestrës Frymore të Forcave të Armatosura.

NJOFTIM!

Në kuadër të **ristrukturimit** dhe funksionimit të **Qendrës së Kulturës**, Medias, Botimeve të Mbrojtjes dhe Muzeut të Forcave të Armatosura, si dhe impaktit të saj në jetën social-kulturore të FA-së, duke iu referuar prioritetit shtetëror, i cili ka të bëjë me festimet e **110-vjetorit** të krijimit të shtetit **Shqiptar**, dhe përvjetorin e themelimit të **Ushtrisë** Shqiptare, kërkohet bashkëpunimi i strukturave të **Forcave të Armatosura**, me qëllim evidentimin, përzgjedhjen dhe rekrutimin e ushtarakëve të aftë, e me dhunti për të marrë pjesë në korin e FA-së që po ngrihet.

Ky formacion artistik do të jetë një nga shtyllat kryesore të festimeve të 110-vjetorit të krijimit të shtetit Shqiptar, krahas **Orkestrës Simfonike** e sapo krijuar, si dhe Orkestrës Frymore të Forcave të Armatosura.